

OVIDIU

PRIMA

Revistă Literară Dobrogeană

APARE LUNAR

Redacția și Administrația: Str. DECEBAL 5

Director, PETRU VULCAN

Secretar de Redacție, N. VARONE

ABONAMENTUL

Un an în țară . . . Lei 6 Un an străinătate. Lei 10
Jum. an. „ . . . Lei 3 Jum. an. „ . . . Lei 5

UN NUMĂR 50 BANI

SUMARUL :

Constanța-Orșova-Mehadia Petru Vulcan-Ochii (versuri) Cruțu Defășăliște.—Pelagra Dr. Al. Tălășescu.—Cum s'a înșurat Tătuțu (urmare și fine) N. Rădulescu-Niger.—Cogetări M. A. Renert.—Unde mergem (versuri) Petre Danilescu.—Reminiscență N. Varone.—Cum schimbă anul (urmare și fine) Ecaterina Dimonie. Alimentarea cu apă a stației de cale ferată Strehaiia Potârcă.—Istoria Amineciului (urmare) V. Diamandi—Cogetări Renert.—Simicel Petru Vulcan.—Țiganul și Dumnezeu Al. Raulescu.—Gânduri Răzlețu Iulian Siniol.—Regule Ortografice Academia Română—Note și Impresiuni Gh. Popescu-Turnu. Povestea Feriei St. C. Păunescu-Bălănești-Olt.—Ioan M. Ciureanu (necrolog) Revista Ovidiu.—Mișcarea artistică Picurarul de la Pind.—Noutăți Literare.—Bibliografii—Apel.—Poșta Redacției.

Ilustrații: Simicel.

PREȚUL 1 LEU.

CONSTANȚA

TIP. DIMITRIE NICOLAESCU

1904.

Colaboratorii Revistei „OVIDIU“

Florian I. Becescu, Rădulescu-Niger, Dr. Al. Tălăşescu, Nuşi Tului, G. Murnu, G. Tutoveanu, I. Duşcian, Dionisie Stoica, Opran Potârcă, D-na Nusy P. Vulcan, D-na Ecaterina Dimonie, Leontin Iliescu, Niculescu-Varone, Iulian Siniol, Al. Raulescu, Dem. D. Stoenescu, N. Baţaria, P. Danielescu, Ion Constantinescu, I. Ghiţun, Cruţu Delasălişte, Şt. Tuţescu, Renert, Popescu-Turnu, V. Diamandi.

Mişcarea artistică

O VIZITĂ IN ATELIERUL PICTORULUI FLORIAN

În strada Marcu Aureliu din Constanţa artistul Florian îşi are modestul atelier de pictură.

Inecarea unui vapor pe ocean, lupta aceea groaznică a elementelor naturii resvrătite împotriva unui vas ce poartă în sine atâtea bogăţii, atâtea vieţi şi speranţe, scena această sinistră prinsă cu măiestrie pe o pânză expusă la o vitrină, mi-a atras atenţiunea şi m'a hotărât să mă interesez de autor pe care l'am găsit cântând din chitară în atelierul său într'un amurg, atunci când ziua se lupta cu noaptea.

Notele se revărsau aşa de melancolic din strunele chitarei în cât am rămas jocului la pragul uşei din afară mai multe minute fără să bat spre am să se deschide.

Numai după ce încetă artistul, atunci am bătut şi la invitarea ce mi-o făcu, am intrat. Ne-am recomandat şi de oarece dânsul mă căutase în oraş, i-am zis: iată-mă că tot eu sunt cel nerăbdător să vă cunosc mai întâi scumpe Domnule Floriene.

Camera aceasta atelier nu e tocmai mare, dar sunt destule lucrări cari poate să încante privirea celui mai pretenţios în ale artei.

Aşa e o serie de schiţe maritime: diferite puncte poetice ale Mării Negre, cu malurile ei înalte, cu terasele palatelor

prinţului Sturza, Suţu, Hotel Carol, portul, bulevardul etc.

Toate punctele le recunosc pe pânze, unele mai plastice de cât altele.

Creola, un cap de studiu, e o operă de artă de o fineţe cum rar se pot vedea două în toată viaţa.

Nota, care domină în general în lucrările D-lui Florian, e poezia şi farmecul ce ţi-l dă marea cu infinitul ei, e poema firei măreţe ce ţi-o evocă penelul său.

Dar D-sa e şi un bun portretist, căci am văzut tablouri minunate reuşite ale mai multor persoane cunoscute nouă.

Felicităm pe D-l Florian pentru ideea ce a avut de a se stabili la noi în Constanţa, unde pictura n'avea încă un reprezentant de talia D-sale. Credem că lucrările sale despre cari am amintit în treacăt şi altele în proiect de executare, să popularizeze în scurt timp numele lui în societatea noastră.

Picucarul de la Pind

Săptămâna trecută a fost bogată în concerte la Constanţa. Ast-fel am avut concertul Tenorului Vasiliu, autorul popularei serenade *Te-am aşteptat* care a fost cântată de autor în româneşte, greceşte şi franţuzeşte.

Autorul cuvintelor fiind Directorul acestei reviste, şi cum D-sa azista la concert, când D. Vasiliu a cântat în greceşte *Se presmenon*, n'a mai recunoscut de cât frumoasa melodie, pe când traducerea în greceşte a găsit-o cu totul masacrată. Aşa poetical *căis înrouat* din sere-

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

Director fondator: PETRU VULCAN

Secretar de Redacție: N. VARONE.

CONSTANȚA-ORȘOVA-MEHADIA

(IMPRESII DE CALĂTORIE)

De la Constanța până la Orșova, ținta călătoriei noastre, e o distanță de 24 ore cu trenul.

Drumul lung m'ar fi plictisit, negreșit, dacă n'ași fi fost însoțit de toți ai mei. Ast-fel, în cabina vagonului eram 8 inși și cum flăcăii mei: Anibal, Scipione, Traian și Virgiliu sunt băeți de școală, și încep a-și da seamă de spațiu și de localități, n'aveau astâmpăr pe la ferestrele vagonului—doi într'o parte, doi în cea-l-altă.

Scipione, secundul (nu Africanul) care, acum doi ani, a mai călătorit până la Institutul Babeș, din cauza că glumise eu el un delău smintit... vroia să facă pe cicronel fraților săi, de acea zărind podul *Carol I*, strigă cât îl lua gura: Titii, Traiane, Vigi, uitați-vă podu, mă, și Dunărea ce lată e!

Da să vedeți mai încolo *Borcea* e he, da București cu tramvaiu lui electric și Dâmbovița, voi ce știți mă...

Intr'adevăr, omu pătit multe știe, multe vede, avea dreptate Scipione al meu.

În zadar mama lor striga la ei să nu scoată capul pe fereastră, că e curent, și'i va durea capu, ei nu puteau sta locului, se înghe-

suiau câte-și patru la aceeași fereastră, când privirile lor erau a-trase de ceva nou.

Așa în dreptul unui han din apropierea gărei Fetești, fiind o horă în toiul ei și voind fie-care să domine spectacolu, băeții noștri s'au încăerat de abinelea.

A trebuit să intervenim eu și amicul meu Culescu, care trebuia să se dea jos în gara aceasta pentru a merge la moșia sa din Ialomița lângă Tândărei, spre a încheia pacea între ei.

Amicul Culescu a trăit o bună parte din viața sa în Germania, și povestirile sale din țara Rinului ne-au făcut să nu simțim cele 2 ore de drum și să ne despărțim cu mult regret de dânsul.

Dar acum eu cât ne apropiam de București, cu atât sburdalnicia copiilor descreștea, se moleșeau, și oboșiți cum erau, adormiră pe canapele.

În sfârșit în cabina noastră se făcu liniște și ațipirăm și noi la locurile noastre până când ne trezi conductorul, anunțându-ne că am ajuns la București.

Aci aveam să schimbăm trenul, de aceia cu toată părerea de rău, trebui să deșteptăm copiii, cari auzind de București, se treziră și 'l căutau curioși de la fereastră vagonului.

O oră și jum. așteptare era de

ajuns spre a mă aproviziona cu ziare și după o mică gustare să ne aranjem bagajele în trenul, care avea să ne ducă până la Vârciorova.

În timpul nopții fiind răcoare, era chip să ne odihnim. Pofti noapte bună tuturor și adormi la rândul meu.

Ar fi fost greu lueru, dacă am fi ajuns treji până la Craiova. Dar cum conductorul mă cunoștea și știa unde aveam să ne oprim, nu ne-a supărat eu prezența sa.

Ast-fel tocmăi la Strehaia ne am deșteptat. Am trecut Tâmba și Prunișori și iată-ne că suiam dealul Poroinci spre Palota.

Numele acestei gări îmi reamintea catastrofa de acum câți va ani, fapt care mă determină să cercetez împrejurimile. E o regiune dealuroasă, și văile adânci șerpuiiau în urma noastră. Căsuțele albe ale Poroinci sunt presărate pe vale, dar în curând ele se ascund vederilor noastre sub dealurile prin care străbate trenul fluierând și dându-ne de veste că nu-i departe Severinul! — oraș în plină înflorire situat pe malul stâng al Dunărei. Bătrânul fluviu pare că doarme în albia lui sub razele dogoritoare ale astrului și pe unda-i nu se simte nici un val.

În fuga trenului atrag atenția lui Anibal asupra picioarelor podului lui Traian, despre care a cecit în istorie. De aci încolo — Dunărea ne va ține tovărășie de drum până la Orșova, le spun eu copiilor, cari nu mai pot de bucurie că vor vedea pe bunica diaspore mamă o octogenară încă plină de viață.

Trenul, având o întârziere de 40

minute, nu putea sta în gara Severinului de cât o jum. oră.

Înainte de plecare avui grije să telegrafiez de sosirea noastră confratelui Bradeteanu, funcționar în gara Vârciorova de care ne apropiam.

De aci încolo intram în regiunea muntoasă. La dreapta și la stânga Dunărei se arătară munți înalți, mai populați și mai puțin stâncoși în partea Serbiei, mai sălbatici pe țărmul românesc, până ce la spațele Vârciorovei ajung granitici, în care parte dinamita le-a dat pe alocurea forma conică, schimbându-le dispozițiunea primitivă.

Trenul dete un ultim și prelung semnal ca dovadă că nu era de parte gara Vârciorova.

În timpul acesta, pe când priveam munții și mă gândeam la confratele Brădețeanu, cu care nu ne cunoșteam personal, iată că văd pentru a treia oară un tînăr de o statură mijlocie, simpatie la față ce i o încadra o barbă neagră, oprindu-se în dreptul cabinei vagonului unde mă aflam și măsurându-mă cu un zâmbet duios.

Același lueru îl făcuse în gara Severinului și încă odată în timpul mersului trenului, acum însă l'am văzut hotărât în cea ce își propusese să facă și mă întrebă:

— Mă rog — nu cumva am onoare a vorbi D-lui Vulcan de la Constanța ?

— Chiar lui în persoană D-le.

— Ah, ce bine îmi pare că pot să-ți strâng mâna scumpe D-le Vulcan! Mă recomand Bradeteanu.

Ne-am strâns călduros de mână, apoi l'am recomandat familiei mele. În urmă mi-a spus cum a venit să mă întâmpine la Severin, cum

a colindat din vagon în vagon, cum a trecut de două ori pe lângă mine, dar că n'a îndrăsnit să mă întrebe, dacă sunt acela pe care 'l aştepta.

Am răs de timiditatea prietinelui meu, dar surprizele de felul acestora măresc farmecul unei călătorii.

Prietenui meu mi-a arătat că ştie de sosirea mea şeful poliţiei gărei, comisarul cum şi şeful gărei un fost coleg cu mine şi cum mă vor conduce până la Orşova.

Cu prietini buni şi chiar cu puţini bani poţi trece Niagara, mi-am zis.

Brădeţeanu nu mai ştia de bucurie că m'a canoseut în ast-fel de împrejurări, dar şi eu eram din cale afară mulţumit.

Nu ne trebuî mult şi iată-ne ajunşi la Vârciorova. Aci făcui cunoştinţa D-lui P. Chiţescu, Şefului Poliţiei Gărei, un respectabil bărbat, care ne represintă cu destoinicie la graniţă, ajutorului său tinărul Stănescu, un fiu inimos al Craiovei şi şugubetului Parpalea un vechiu al meu prieten. Aceştia plus noi cei din Constanţa ne-am suit în acelaşi compartiment al trenului cu destinaţie pentru Orşova.

Pe toate feţele era zugrăvită veselie. Veneam de departe şi toată atenţia delicată a prietenilor mei era îndreptată asupra familiei mele.

Fumători nici n'am apucat să terminăm ţigările şi am ajuns la Orşova.

Revizuirea bagajelor la vamă devine foarte expeditivă în faţa funcţionarilor autorităţilor noastre. Un cufăr şi un geamantan sunt date în primirea hamalilor, cari le

transportă la trăsură, iar noi ne îndreptăm la restaurantul gărei să ne răcorim cu câte o biră ungurească.

Aci găsi momentul să schimb bani noştri, cari sunt primiţi cu scăzământ şi anume: francul nostru e primit cu 46 crăiţari, napoleonul cu 18 coroane şi 20 crăiţari, iar coroana lor trebuie să le-o plătim cu 1 leu şi 10 bani.

Bună socoteală pentru Unguri - proastă de tot pentru noi.

Ciocnirăm câte 2 rânduri de halbe şi după ce neam înţales să ne întâlnim la Orşova spre a vizita la o laltă Mehadia, ne-am luat rămas bun de la prieteni, iar noi neam suit în două trăsuri.

Costul lor de 5 lei îl găsi cam piperat, dar n'aveam în cotro, trebuia să mă supun obiceiului locului, căci, îmi spunea vizitiul, 24 crăiţari sunt pentru jidovul Leah, antreprenorul podului peste Cerna, care Leah cu ai săi respectabili zuluşi, nu întârzie să'şi facă apariţiunea la capătul podului spre aşi primi preţul trecerei.

Orşova are aparenţa unei grădini vaste cu plopii ei ca nişte lumânări uriaşe, cu valea pitorească a Cernei, care sburdă ca o copilă nebunatică după dragul ei amant Dunărea, silindu-şi valurile creţe şi rezezi să ajungă mai repede în sinul fluviului stăpânitorul ţinuturilor.

Casele bine întreţinute, zidite toate pe acelaşi plan, cu ferestrele prevăzute cu grătare şi cu grădini vaste la spatele lor, se înşiră pe ambele laturi ale şoselei naţionale prost întreţinute, căci până la *Cronner Gasse* No. 348, locuinţa familiei noastre, mai multe straturi de praf s'au depus pe hainele noastre.

Credeam că mai spre centru se vor schimba lucrurile, dar cu cât înaintam cu atât mă cuprindea decepția despre activitatea serviciului municipal al Orșovei. Dacă părinții acestui orașel, port pe Dunăre, vizitat de mulți străini, cari vin cu vapoarele pentru a merge la Mehadia, și ar da o mică ostenență să fie întreținute stradele, stropite la timp și luminate noaptea, străinul ar pleca cu alte impresii de aci.

Dar din contra, căci pe câtă vreme natura se întrece în măreția ei, părinții Orșovei se întrec în somnolență.

A doua și a treia zi m'am convins de activitatea primăriei respective vizitând bulevardul, care mi-a făcut impresia unui obor de vite, cu praful și cu gropile lui din cauza cărora trebuie să pășești cu băgare de seamă în timpul serei în lipsa unei lumini suficiente, care e suprimată când regina nopții poleiește vârfurile de brad cum și acoperișurile de șindrilă ale caselor orșovenilor.

Încă un neajuns pe care-l semnalez: pe cheiu se scurg în albia Dunărei numeroase canaluri, cari în timpul căldurilor infectează aerul.

În schimb în fața casei noastre e o grădină splendidă unde trei nuci bătrâni și alți trei braji de diferite varietăți întrețin o umbră dulce și recoroitoare.

O apă limpede și rece, care isvorăște în fundul curții întreține vecinie tinerețea florilor. Vița de vie crește luxuriantă și ciorchinele ei bogate în boabe atârnă pe pereții caselor a căror culoare nu se poate vedea din cauza iederei ce

ia copleșit din toate părțile printre care și-a încureat și vița brațele-i enorme.

În grădină mai sunt persici și caiși apoi până la țărnul Cernei se întind aleile umbrite de ramurile viței.

Merele coapte și roși strălucesc pe ramuri ca fețele fecioarelor rușinate la privirea străinilor.

Cu descrierea impresiunilor mele externe mi-am uitat să zugrăvesc un colț intim al întâlnirii bunicăi cu strănepoții, cu nepoata și cu fiica ei.

Nepoata, soția mea, era o copilă când se despărțise de bunică, și acum nu-i venea să creadă ochilor văzând-o mama atâtor flăcăi.

Cine sunt acești Crai — întrebă bunică. Copiii mei — răspuse nepoata, și 'i se anină de gât; apoi bunică sărută duios pe fiică-sa mama tovarășei mele, și 'n rând copiii.

Veni rândul și tușelor Mari, al Luizei cum și al Angelei, verișoara Nușei.

Se sărutară eu tot dragul și lacrimile isvorăra din ochii tuturor.

Nu se văzuse de un amar de ani și revederea asta ne-așteptată, căci nu-i anunțasem, mișca adânc sufletele și tuturor le venea a crede că e un vis pe care-l trăiesc aveau.

Va urma

10 August 1904

Petru Vulcan

OCHII....

*Ochii... ochii, bată-i focu!...
Numai ochii de n'ar fi,
N'ar mai fi pustiul norocului
Nici necazuri n'ar mai fi!*

*Dar is ochii—bată-ți bată
Para focului din ei!—
Și de i-ai plăcut o-dată
Te 'ndrăgești ne-vrând de ei;—*

*Și tot ochii...—ochii iară...
Bate-i-ar ispita lor!—
Tot ei te despoae doară
Și te 'neurecă iar, când vor!—*

II

*Bată-i ochi... ei să-i bată!...
Nu știi zău ce să mă fac...
Indrăgitu-m'am de-o fată—
Și i-s ochii chiar pe plac—*

*Ei!... Dar ce te faci cu ochii?...—
Bate-i-ar a lor năpastă!...
Fetei, drept,—i-s mândri ochii...
Da, dar...—fata, e nevastă!!*

Crușu-Delasăliște
(Transilvania)

FOI RUPTE DIN PATOLOGIE

PELAGRA

(Mania Religioasă)

— Mi-e frică Mamă!... Stai aci! Nu vezi colea, colea pe jidovul ăla cu cuțitul de un cot, care vrea să mă înjunghie?... El vrea sânge de creștin... să dea de gustare dracilor și strigoilor de Paștile spurcaților de jidani!... Nu mă lăsați, goniți-l... ori dați-mi un topor să-l răpun eu singură pe acel groaznic Barbă-Roșie!..

Ba nu!.. mi-e frică de topor, poate mă tăiu la picior că sunt slabă... Nu vezi mamă ce suptiate-mi sunt degetele și mâinile ce crăpate mai sunt... Bată-o vina de jupoială! Cine o mai fi adus-o și pe aceasta pe capul nostru?!... Oare nu vor fi tot jidanii?... Da vezi, tot ei! *Afurisit* neam mai poate fi acel care a restignit

pe Domnul Isus Hristos și a tăiat cu briciul cel mare pe preacurata Vergura Marie! Căci vezi, lor le trebuie numai sânge de fete nevinovate...

Ei, vezi? Iată că a fugit hahamul cu briciul! Cum a auzit pomenindu-se de numele lui Hristos și a Maicei Domnului a șters putina. Hi! hi! hi! Cum zboară caftanul după el! Ducă-se 'n pustiu!.., Pthiu!..

Dar stai mamă!.. Domnule Doftor, spune-i să stea aci să-mi dea apă când mi-o fi sete, căci femeile mi-au turnat otravă în apă. Ori tu doftore, le-ai dat lor otravă ca să mă omoare? Ah! și tu ești un jidov spurcat, deși n'ai perciuni!... Da! Mi-a spus tata că tu cu grecul de la hanul boeresc ați cumpărat tot păpușoiul bun și l'ați vândut la oraș, iar nouă ni-ați lăsat numai de ăl stricat... Dar o se dea ăl de sus, să te trăznească sfintu Ilie! Ha!..

Nu pleca, mamă, că mi-e frică de trăznete... Ele intră prin creeri și cântă mereu ca cocoșii la miezul nopții, apâi gândacii și toate bândăganiile se vîra prin nas, gură și urechi în capul meu și-mi țiuie capul, zbingg! toată ziua și toată noaptea... Unde te lasă să închizi ochii?!

Il vezi Mamă pe doftoru ăla, mă ține aci în spital ca să mă mănânce friptă... eri a spus bucătarului să-i frigă inima mea de prânz, dar ca norocul că bucătarul e creștin bun și nu a vroit... dar mi-e frică că o să aducă un bucătar jidan și tot o să mă taie odată! A trimis pe felcer să mă înțape ca să mă liniștesc! Auzi? să mă liniștesc când mă înțapă! Ce or fi având oare cu mine? Doamne Dumnezeu! îndură-te de păcatele mele!..

Ce ai zis? Că sunt nebună? Auzi, mamă, femeia aia mă face nebună...

— Dar nu ți-a vorbit nime nici o vorbă drăguța mării, cine știe cum ți s'a părut..

— Cum? Par'că nu văzui eu cum a

eșit din gura ei un fluture și a intrat în urechea mea?! Ei, Măerina ta crezi că e o proastă? N'avea grije, ca de mă voi mărita după feciorul popii am să te hrănesc numai cu prescure și cu colaci de pe la pomeni și cu lapte dulce. Ah! ce bun e laptele dulce! De ce Mamă n'avem și noi o văcută cu lapte dulce și un vițeluş sglobiu, ce drag mi-ar fi! Da lasă că știu eu că am avut și noi odată o vacă, când eram mică, dar într'o zi a venit Ițig cârciumar și a luat-o din bătaură, da, a luat-o și apoi.... pe tata nu l'am mai văzut treaz.... semanul tata! Ci-că l'a dus la Golia....

Dar pe mine să nu mă lași, mamă, să nu mă lași! Căci vine Ițic de mă ia și pe mine, crede că sunt o vițea și o să-ți dea rachiul de al puturos pentru sufletul meu... Mamă! Mamă! te rog!... nu mă da!.....

Injecția cu morfină își făcuse efectul și beata Macrină adormi borborosind în visul ei nefericit.

Pechea (Covurlui) 1897

Dr. Al. Tălășescu

COM S'A INSURAT „TATUTU”¹⁾

(URMARE ȘI FINE)

M'am despărțit de el tot cu ideea bine hotărâtă d'a nu mă duce la Deleni.

Dar eată că întâlnește, către seară pe Topologeanu, un prieten al polițaiului, prieten și eu mine, bătrân, foarte cum se cade ca om, foarte familiar ca prieten.

— Care va să zică mergem amândoi la Deleni, hai? Imi grai fără nici o pregătire, par-c'am fi fost vorbit de lucrul acesta.

— La Deleni? Da de ce?

1) Vezi No. 3 și 4.

— De ce! Să vezi pe d-șoara Cernățoiu.

— Iar d-șoara Cernățoiu! zisei, eu pornire de ciudă care mă infierbântă și mă înroși.

— Negreșit, imi răspunse bătrânul cu liniște. D-ta ești prea sfios și ai nevoie de altul care să isprăvească lucrul.

— Dar nu vreau să mă însor, nene Topologene! strigaiu, ca scos din sărite.

— Asta-i! par-că ești zic: însoară-te! eu îți zic numai: hai să vezi fata.

— Dar nu vreau s'o văd, odată ce nu am gând de însurătoare!

— Nu face nimic, Tunsene. Ce va fi mai mult de cât o plimbare... Hai să toc-mim trăsura cu patru cai.

Plecaiu capul și mă luaiu după bătrân, ca un condamnat după gâdele ce'l duce la spânzurătoare. Simțeam că nu era în mine puterea de împotrivire și totuși ca un bold infipt între coaste aveam *urcava*, poate hotărârea ascunsă de-a nu'mi eși din linia ce'mi trăsese.

Neica Topologeanu era și om de chef însă. Cu mine după el, ca o umbră, târgui de ale băcăniei, făcu rost de-o cinstită damigeană cu vin, orîndui să aibă la plecarea pui fripti și apoi toc-mi trăsura cu 60 lei pentru trei zile, ducere, stare pe loc și întoarcere.

A doua zi, dis de dimineață, pornirăm.

Pasă-mi-te, nici el, nici ești nu știam bine unde vin Deleni.

Birjarul chip ne incredință că știe, ceea-ce nu'l împiedica de-a întreba, pe cale, când pe unul, când pe altul, ca pentru drum mai de-a dreptul, zicea el. Toc-măi într'un târziu am văzut că știa ea și noi.

Vorba e că ne-am oprit la marginea unei păduri, când ne-a răsbit foamea și ne-am pus pe ospătat fără nici o grijă, par-că numai pentru așa lucru ne pornisem și eram pe drum de patru ore.

Ținu cheful mai bine de trei ore, după care simțirăm nevoie de somn.

Când făcurăm ochi, soarele asfințea, dar eram foarte bine dispuși.

Las că nu mai avem mult, ne zise birjarul.

Un căruțaș cu scânduri ne puse însă pe gânduri: eram într'o direcțiune cu totul dimpotrivă Delenilor, așa că trebuia să facem o bucată bună înapoi și pe urmă să apucăm pe drumul cel drept.

Nu-i nimic, boorilor, las că ajungem noi... ne zise birjarul fără turburare.

Topologeanu începu a rîde, de întâmplare, eu aveam ca o nemulțumire, în suflet, însă nu o arătaui.

Se întunecase bine când am ajuns la rîspîntia de unde aveam de dat în șoseaua cea mare.

Topologeanu porunci să oprească în fața hanului. Era frumos, era răcoare plăcută, ni se făcuse foame. Trebuia să îmbucăm ceva.

Și îmbucaram de-al binelea, în timp ce hangiul ne povestea din întâmplările drumeților.

Se făcuseră orele nouă și aveam de mers, nu glumă.

Pornirăm, încantați, fără nici o grijă, fără să ne dăm cât de puțin în vorbă de scopul călătoriei noastre.

În fine, pe la unspre-zece ore intrarăm în Deleni, sat mare, mai mult răsleț de cât cu prea multe case, și ne îndreptarăm la locuința lui Cernățoiu.

Poarta închisă, tăcere; toți dormeau tun.

Începu vizitiul a striga, a bate în poartă, pace!

Căinii lătrau de par'că intrase zavera în sat.

Două slugi somnoroase se iviră, la urma urmei, speriate, zăpăcite și ne deschiseră poarta.

Căinii, să ne sfășie, nu alta?

Dar se ivi Cernățoiu, numai cu cămașa pe el și cu părul vâlvoiu și liniște

se făcu «după ce se răsti la câini și la oameni.

Cum văzu cine sînt musafirii, ne ură bună venire și ne pofti în salon, unde o servitoare aprinsese repede o luminare.

Topologeanu îi lămuri întârzierea și se puse pe rîs și pe glume cu el: eu stam de-oparte, străin cu totul.

Presemne că numele nostru ajunsese până la cucoanele de gazdă, căci nu trecu mult și se ivi d-șoara, o oacheșă foarte nostimă, apoi intră muma urmată de-o servitoare ce aducea apă și dulceață.

Când m'am uitat la d-șoara, după prezentare, m'a înfiorat ceva tainic.

Era presemne suflarea destinului.

Simțiam că'mi place și nu'mi puteam ascunde că-i plăceam și eu, ei.

Ni se pregăti o gustare destul de bu-nică, la care luă parte și Cernățoiu, iar după ce cucoanele se retraseră, noi o dădurăm pe chef și o ținurăm până pe la trei dinspre ziuă.

Nici o vorbă însă de scopul venirii noastre.

Nici o vorbă, în adevăr, însă nu puteam zice că gândul nu'mi era la d-șoara Cernățoiu: îi amănunțiam în minte, frumusețea ochilor negri, dragălășia obrazilor brunii, statura plăcută, formele pline de-o deosebită potrivire, rîsul care o prindea.

Îmi părea rău par'că fiind-că se dusesese prea de grabă.

Acuma dar când simțiam că'mi plăcea fata, biruința în felul ideilor mele, ar fi fost fapt strălucit de țarie.

Ne-am culcat, eu și bătrânul, în aceeași odă, fără să-i dau pas a'mi vorbi de scopul pentru care mă adusesese.

A doua zi Cernățoiu ne luă, înainte de prînz, și ne duse să ne arate moșia ce dă ea zestre.

La un loc se oprî și începu:

— Vezi dumneata, domnule Tunsene copacul ăla, colo pe zare?

— Il văd.

Mă întoarse spre alt punct cardinal :

— Vezi, d-ta, domnule Tunsene, mo-vilița aea, colo ?

— O văd...

Mă întoarse spre al treilea punct :

— Vezi tufărișul ăla, colo ?

— Negreșit...

Mă întoarse în fine spre al patrulea :

— Vezi norul ăla alb, colo ?

— Il văd.

— Ei, uite, până în acele puncte se întinde moșia de zestre...

N'am răspuns nimic. Puțin mă interesa. Pace să'mi dau seama că, dacă moșia s'ar fi întins până în cele trei puncte și mai ales până la al patrulea, nu erau 240 pogoane, ci ar fi oșit cu multe sute încă mai mare !

Cernătoiu voia să'mi ia văzul, să mă ametească.

Poate că nepăsarea mea o considera simplitate, rușine, mai știu eu ce, și-i apăream ca bun de amăgit, ca ușor de prins în laț.

Trecu însă ziua întâia, trecu a doua, veni a treia, aceea a plecării și eu... pace ! să deschid vorba... El de asemenea nu o deschidea.

În cele de pe urmă Topologeanu, profitând de lipsa momentană a lui Cernătoiu, îl aud că'mi zice cam răstit.

— Ia ascultă, nene, da pentru ce-am venit noi aici ?

— Știu eu ? Să ne plimbăm...

— Numai ? De ce nu'mi spuseși, nene că nu mă clineam de-acasă pentru atâta lucru... Valerian îmi spusese că voiai să te însori.

— Eu ? Doamne ferește ! Nici visez.

— Ia lasă fleacurile... Dacă n'ai curaj să începî vorba, adecă toameală, lasă că vorbesc eu...

— Ba să nu te-apucl... că fug.

— Bine, fugi d-ta și lasă-mă cu Cernătoiu.

I-am lăsat și 'mi-am făcut de ducă prin curtea semănată cu frunze căzute, plină de buturuge aruncate ici și colo, de păsări de porci și de câini.

D-șoara Cernătoiu nu se ivi, însă o zării privindu-mă de după perdeaua de la o odaie.

Poate că aștepta s'o văd ; eu m'am făcut ne-avede ; doar eram hotărît acuma să plec cu un trecător găzduit la intimplare.

Când am intrat, moș Topologeanu mă și căsătorise din vorbă. Pe masă ridea o listă lungă, cu literile mari ale rândurilor mai lungi ori mai scurte : era foaia de zestre.

— Apoi, domnule Tunsene, mi se adresa Cernătoiu, cred că ne vom înțelege și amândoi, la C... căci voi veni în oraș, peste o săptămână.

— Bine, domnule, am răspuns, tot cu nepăsarea obicinuită. Și am adăogat doar : să'mi dați de veste când veți veni.

Eacă în ce chip plecarăm, eu și Topologeanu, a treia zi sub seară.

Infățișarea d-șoarei Cernătoiu se luă după mine însă și în zilele următoare mi se ținu adesea înaintea ochilor.

Dar de înșurătoare, nici gând ! Hotărârea mea părea a nu se știrbi.

Trecură două săptămâni... Fără voce așteptam par'că o veste... însă nu mă duceam după cercetări, de teamă să n'o întâmpin.

Totuși mi se ivi vestea, cam alt-foi de cum așteptam, dar se ivi : Cernătoiu fusese prin oraș, cu familia, și nu mă înștiințase, iar cauza 'mi-o spuse, cam cu supărare, prietenul Valerianu.

— Inchipuește'ti că Cernătoiu mai era în vorbă cu trei tineri și în aceste două săptămâni a căutat să vadă de se hotărâște ori nu vre unul din ei, să ia pe fiică-sa... Asta nu să face, când unchiul meu deja daternise pentru tine căsătoria.

— Dar nu vè mai bateți capul, nene,

că eu nu mă însor! Ți-o spun cu tot dinadinsul, odată pentru todeauna.

Valerianu se despărți de mine ridicând din umeri, eu mă întorsei la școală, foarte necăjit: auzi d-ta! să mai alerge după trei alții!

În seara acelei zile agentul secret al Destinului, Polițaiul, veni cu trăsura la mine.

— Haide cu mine, Tunsene. Dar îmbracăte ca de vizită... Auzi tu?

N'am întrebat unde mă duce, dar de sigur că voința mea tainică știa, unde, și iacă-ne la locuința lui Cernătoiu.

Când am plecat de-acolo stabilisem seara logodnei, în cugetul meu stăruia însă ideea că logodna nu se va face.

Totuși am primit vizita unei mătușe a fetei care 'mi dădu un fel de listă a daturilor ce trebuia să fac viitoarei mele.

Și urmai întocmai.

Logodna trebuia să se facă fără mult alai, însă invitații cerură chef și polițaiul meu orându-i la Iancu o masă de 50 tacâmuri, iar șampania curse ca din viile lui tată-meu par'că.

Și punga mea plăti tot cheful.

Eram logodit!

Acuma nu mă credeam în putința neînsurătoarei. Mă plecam puterei Destinului... și așteptam cu nerăbdare nunta.

La vr'o trei zile după logodnă, îmi zâmbi iarăși mătușa în privazul ușei.

— E foc de supărată, nepoate,—îi eram deja nepot,— foc de supărată viitoarea d-tale soacră. Ci-că nici un dar pentru dânsa! și nu mai poate mititica, de dor după un șal turcesc!

Aveam economii, vr'o două sute de galbeni.... Parte se duse la logodnă... Haide, desleagă Tunsene punga, și cumpără șal turcesc, soacrei, și fă roche miresei, ba cumpără socrului un rând de haine pentru nuntă, cumpără și băiatului și unui nepot; chiar și unei femei bătrâne ce aveau socrii de mulți ani în casă fă-i îmbrăcăminte.

Eu eram, Tunseanu cel hotărât să nu se însoare, economul pentru el, acum cheltuitor mână spartă pentru alții?

Eacă, eu eram, și le făceam de dragul ochilor miresei mele.

Nu putea să aibă cuvint socrul să zică cumva, că nu găsise ginere bun și mai ales galanton!

Intru cât îl privi ca înzestrător, scăpă often, căci nu eș eram omul să-i cer nici ce promisesse să dea.

M'am ales eu moșioara numai în adevăr, dar mai presus am avut partea să 'mi găsesse în soția ce 'mi-o dăduse destinul neîntrecută tovarășă plină de bunătate.

Să nu mai zică nimeni dar, ca mine: nu mă însor, doamne ferește! Vine acea oră preursită când hotărârea cade, căci inima 'și-a spus suvintul.

Un Destin cred de la începutul ființei noastre orînduește ce trebuie să împlinim și din lupta cu noi, este el biruitoorul, și tot spre mulțămirea noastră pe care nu voiam s'o înțelegem.

Dacă se întâmplă că pătimim, de pe urma căsătoriei, eu cred că din cauza noastră pătimim, căci nu ne dăm seama de anume părți intime ale firii noastre, spre a domoli pe unele și a da celor-lalte relieful trebuincios.

Eu am fost fericit, termină «Tătușu» c'un oftat de adânc regret, la ideea că n'a putut fi până la adânci bătrânețe, împreună cu buna și draga sa tovarășă.

Și o lacrimă discretă luci în ochii ce să feriră a ne privi.

N. Rădulescu Niger

CUGETARI

DESPRE AMOR

În amor ocazia seamănă ca o sticlă care ne scapă dacă n'o ținem de gât, alte ori ca tiparul cu cât îl strângi mai mult cu atât alunecă și fuge.

Bacore

Amorul se lasă a fi înțeles de fințele cele mai simple, poartă cu el un farmec care le turbură nepăsarea și ochii a doi amanți tineri au un limbajiu a cărui dulceață pătrunde chiar pe ce nu au iubit nici o-dată.

M-me Lesbordes-Valmore
Culese și traduse M. A. Renert

Unde mergem ?

*Și-acum, răsare - un soare sfint,
Că 'n timpul zeilor slăviți
Și dând lumină pe pământ,
Pe oameni face fericiți.*

*Urcând în spațiu tot aprins,
El dă suflării pas și graiu;
Privind de sus în veci nestins,
Pământu-i prefăcut în raiu.*

*Și merge lin. De-acî de sus,
Privește 'n lumi și-n stele vii,
Făcut-a el și-n toate-a pus,
Un univers de armonii.*

*Răsare tot înflăcărat
Și tot aprins își ia repaus.
In univers este-npărat,
Și far în nesfirșitul haus.*

*Apus în roșu nărumziu,
Va răsări de-atîtea ori;
El va rămâne 'n veci tot viu,
Și noi tot oameni muritori.*

*De ce-s menit, să cred în vis
Și-acelaș cântec, să ascult ?*

*Cine-i stăpân în Paradis ?!
Căci zei au murit demult...*

Petre Danilescu

DIN ALTE VREMURI

REMINISCENȚĂ

Prietenului PETRU O. AVACHIAN

În odaia mea în care domnește veșnic o prielnică umbră și răcoare, o tăcere ca într'un mormânt uitat de mult, ca într'un templu ruinat în care nu pătrunde și nu încălzește nici o rază caldă și blândă de la soare, stau singur împovărat de amintiri triste, dragi și scumpe răscolind cenușa unui trecut îndepărtat, a unor vremuri ce de-acuma n'or să mai revie... Una câte una amintirile și imaginile șterse mi-se înșiră clar prin minte și resimt păreri de rău de farmecele și visurile apuse, și mă gândesc la draga mea de altă dată - și iarăși retrăesc ca'n vis acele stinse vremuri...

Privesc rătăcitele scrisori - urme dulci ale iubirei noastre - ce le păstrez d'n vremuri vechi de fericioare, și printre toile 'nvechite, am regăsit buchetul de mângăritare sfărâmat și ale lui candele ofilite erau împrăstiate ca și toate iluziile mele din clipa de când iubita a plecat!.. Lângă el văd o batistă parfumată și brodată, aproape galbenă de vreme și prăfuită de uitare prin vrafal scrisorilor iubite.... La un colț al ei, e brodat frumos și cu flori - Nu mă nita - inițiala unui nume: A.

De-odată am simțit cum mă atinge ușor pe tâmplă și pe frunte o magie - și instinctiv atuncea murmurai un nume dulce: A.... O, Da! Mi-aduc aminte, e numele 'ncoronat de raze, e numele fecioarei ce-o sărutam și-i spuneam cuvinte dulci în vremuri de demult, e numele acela sfânt isvor de cântec, de farmec și lumină, de care tremur când îl ascult!

Și atunci într'un nebun avânt, am dus batista la buze cu iubire și sub atingerea nervoasă a buzelor întierbântate, de dorul sărutărei tale - atuncea eu sărut inițiala numelui tău sfânt!..

Și pe când din batistă se innaltă o dulce exalare, eu cu ochii pătrunși de lacrimi amare, paginile scrisorilor iubite, le recitesc una câte una:

„Te-am întălit pe drumul vieții mele și de atunci blânde ea și duloșia privirilor tale m'a pătruns în suflet c'un dulce și neînțeles fior - și 'n ochii tăi fermecători și plini de gânduri, am citit decoștia și durerea unui suflet plin de dor,

de mângâieri neștiutor pierdut în lumea unor visuri fermecate!...

„Ca un făt-frumos din basme mi te-ai arătat în visuri și astăzi când stau alături de tine, sufletul mi-e plin de-a iubirei dulce îmbătare; de farmecul privirii tale îmi pierd mîntea în lumea unei dulci reverii cu cele mai frumoase visuri ce mi le-am putut vr'odată închipui, în suflet simt cum mi-se măcește dorul veșnic le-a te iubi!...

„În visul meu atât de sfânt, ascult șoapta adieri or de vînt și în zboru-i veșnic mi se par că-mi aduce din depărtare dulci cuvinte de la tine c'o nesfârșită sărutare!...

„Acum sunt departe sufletul fără de voce mi-se duce acolo unde știe că gîndul tău răspunde gîndului meu, acolo unde ceva din propriați fire se resfrînge asupra mea și din așezarea gîndurilor reese apropierea desăvîrșită a sufletelor.

„Acum îmi dau bine seama că nici-odată n'ași fi putut simți florii dulci ai iubirei adevărate de nu te-ași fi întîlnit în calea mea pe tine! „Numai tu m'ai făcut să pot înțelege și simți iubirea sfîntă și acum sunt fericită doar prin tine!...

„Nași vrea să înțeleagă și să simtă și alta farmecul iubirei, această senzație plăcută, de cum o cunosc și o simt eu, să fi numai al meu, al meu pe tot-d'a-una!

„De-atun-ci, de la întăia noastră întîlnire, îmi răsună și astăzi în urechi armonia vocii tale fermecătoare, dulce și duioasă!... „Cuvintele tale îmi farmecă mîntea și-mi îmbată sufletul plin de dor, într'un chip atîta de fermecător!...

„Iubite, revino că pe sînul meu s'adormi f umos căci apropierea ta mă face fericită și să nu mă îndepărtezi nici odată de lângă tine; ași vrea să simt mereu pe-al meu obraz respirarea-ți caldă parfumată, s'ascult a tale șoapte dulci când îmi vorbești tu de iubire, să-mi farmeci mîntea și simțirea; și ași vrea în tot-d-a-una, da, în tot-d-a-una să le-ascult!...

„Cât m'a fermecat întăia noastră întîlnire!...

„Cât de clar, tu ce plăcere sufletească și cu cătă duioșie mi-aduc aminte de acele clipe sfînte și pierite și de-al iubirei cald parfum—și azi când sunt depart' de tine ce tristă sunt și cu cătă remuare privesc la viața mea de-acum!...

„În crăngul depărtat de oraș, în farmecul ce-l simțeam stînd alături de tine—îmi părea că de dragul nostru e 'n sîrbătoreale întreaga fire, contemplînd un așfințit de so re de sub copacii plini de floare... Părea că soarele cu cele din urmă raze—pulbere de aur—împodobe a c'un nimb simbolul amintirei a întăiei noastre întăhniri și-a iubirei mărturisiri!...

„Pe tața ta se juca o rază din soarele ce era în apus iar eu când tu frumos mă sărutai simțeam un farmec neîn eles, nespus!...

„Ce senzație plăcută am simțit înfiorându-mă de iub're și de farmec!

„Ce noapte frumoasă de iubire!

Era cerul instelat —
Cînd întăi am sărutat
Chipul tău cel adorat!

.....
Cădeau pe noi alun-nea flori
Și ne cîntau privighetori!...

„Mă simțeam atît de fericită cu nu puteam să exprim prin cuvinte tot ce simțeam și cugetam, atuncea sufletul și inima-mi era plină de dor, iubire și visare și simțeam absoluta nevoie de a mă spovedi ție, ție iubit il meu!

„Nu e așa că la mine e o expansiune nebună?!

„Poate fi, totuși îmi place să-ți mărturisesc eu toată sinceritatea iubirea mea pururi sărutându-te căci te iubesc mult, mult de tot!

„În brațel tele sunt atît de fericită că n'ași crede să fie alta de cum sunt eu!

„Cu căt drag îți citeșe în ochii tăi duioși și blânzi, îți citeșe în suflet și mă cuprinde nostalgia de-a te săruta mult, mult de tot, c'ași vrea să te omor în sărutări!... Mă crezi nebună u e așa? Dar iartă-mă căci eu te iubesc atît de mult!?

▲.

Cât de dragi și scumpe îmi sunteți voi serisori ale iubitelor!

Ca dintr'un basm mi aduc aminte c'am iubit și eu...

De-acum și azi ca 'n tot-d'a-una când chinuit de vr'un regret voi căta să uitdurea citind paginile acele sfînte ale scri-sorilor iubite în care cu drag voi răsfoi iacet.

Voi, îmi fermecați sufletul cu-a voastră comoară de simțire ce se cuprinde n voi și-mi evocați imagina iubitelor de altă dată.

Voi serisori cu vorbe de iubire ce-mi înșirați atătea dulci nimicuri, înfiorați a mea simțire și-mi aduceți aminte de clipele de fericire!

Cu același dor și azi ca și în trecut, vă recitesc pagini de simțire smulse din cartea inimii ale iubitelor...

Voi, serisori iubite, îmi redeșteptați în suflet același dor ca și 'n trecut iar în minte îmi apare icoana fermecăt are a visului pierdut!

În scrisoarea asta —ca și în alte multe, se înșiră dulci cuvinte de iubire —dar astăzi ele și toate aducerile aminte îmi pare cea mai tristă ironie!...

Din batistele brodate, din vrafal scrisorilor iubite și din buchetele de mărgăritare se'nnață o dulce exalare —partum aducător aminte de-a iubirei fermecare!

... Și cu același dor vă recitesc în tot-d-a-una ca'n trecut, căci pe paginile voastre e scris visul meu pierdut, un vis ce-mi reapare și azi în minte cu lumea lui de năluciri; simțirea mi-e din nou aprinsă de acelaș cald fior, renăscându mi-se în suflet iară ca'n alte vremi același dor, aceiași tainică dorință înșirându-mi și resărind din nou speranțe ca'n vremuri vechi de fericiri.

Unde sunteți voi iubitele mele de altă dată?

Unde ești tu A... de gâtul meu să te a-nini, să suspini, să mai mă săruți ca'n vremuri de demult—tu, ce m'ai iubit poate, mai mult cu cele-lalte—sau te-ai amăgit singură?!...

Din toată iubirea și pe urma voastră și a trecutelor dureri n'a rămas alt ceva de cât tristă amintire a visului frumos a unei iubiri de o clipă și uitarea...

Când ați plecat, am plâns, am plâns oftând de dor pe urma voastră—copil străin nemângâiat—și toată amintirea dragă, scumpă în cavoul inimii am îngropat-o!...

M'ați uitat de sigur toate unele v'ați măritat altele poate, ați murit și astăzi când stau singur de-a voastră blândă iubire de acum pe veci desmoșnit, ce dureros de voi mi-aduc aminte!...

Ași vrea din nou să vă iubesc, ca un copil să mă alint la sânul vostru/ dacă mai sunteți fecioare!

Din cosmosul de vremuri grămădite în trecut, cum ași putea oare v'odată să vă rump?

Vă mai aduceți aminte vre-una de mine?

Ce mult ași vrea să se întoarcă acele vremuri înapoi—să fiu ca mai înainte iar copil fără de minte!

Ce vreme lungă îmi pare că-i de-atunci!

O! cât de frumoase vremuri petrecut-am eu atunci, când în vraja tinereții mă plimbam cu voi prin lunci iar luna discu-și tremura pe unda de pe lacuri, știu bine că par'că a fost ieri—totuși îmi pare că de-atunci sunt veacuri!...

S'a stins comoara mi sfântă de iluzii tot ce-aveam mai scump pe lume!

Unde sunteți voi acum? Unde-i frumoasa mea copilărie și a iubirei dulce nebunie?!

Le ce nu pot trecutul de *unde-va* să-l pot desprinde—și din nou aceiași viață cu aceleași visuri, în taina nopții să împletim și să aprindem?!...

Unde sunt acele clipe de iubire și extaz când mergeam îmbrățișați pe tănuitele cărări și ne spuneam dulci nimicuri ce le parfumam în sărutări?!...

Eram atât de singuri! În noi și'n natură atâta dragă primăvară!

În vremurile din trecut—

Aveam speranțe d'un minut,

Dururi de necunoscut,

Dar azi pe toate le-am pierdut—

Și nu știu de s'au petrecut...

Dor, vis, farmec, simț și cuget azi pe toate le-am pierdut și atâtea dragi comori nu știu ce s'au mai făcut!

Au sburat desigur—toate, din primăvara vieții în lumea frumuseții!...

De-acuma n'o să vă mai retrăesc nopți frumoase și neuitate de iubire, căci pentru tot-d-a-una spre alte zări a plecat, în alte lumi, s'a depărtat tot ce am iubit și mi-a fost drag; n'o să vă mai retrăesc nopți fermecătoare, nopți cu lună clară, de farmec pline și de-a iubirei poezie în taina cărora am visat și sub al vostru cer senin prin o îmbrățișare aprinsă și-o lungă sărutare, lungă fără de sfârșit două inimi s'au legat!

Farmecele de altă dată din nopțile senine de-acuma n'o mai fi—și pe-o vreme instelată de-acuma trist voi rătăci!

Zadarnic ași mai întinde brațul din negură de vremuri să mai cuprind ce mi a fost drag! S'au dus acele nopți albastre și pline de iubire, s'au stins comorile de visuri și de fericire s'au dus, s'au stins cu toate lăsându-mă un trist pribeag!...

Nu știu—dacă aceste rânduri vor cădea la vr'una în mâini, totuși vă mărtur sesc că din ce în ce mai simt mai sigur și tot mai departe sunt de voi așa că azi în fața lumii suntem ca niște străini necunoscuți, ca și cum mci odată noi nu ne-am fi întâlnit!...

Mă simt bătrân, par'că vremele aceste—

Mi-au stins de mult văpaia tinereții,

Peste care anii își aștern nămeții!...

Astăzi sufletul îmi e o ruină; în el port un cimitir uitat de mult; nici ale iubirei drage șoapte—aceste dulci nimicuri, nici măcar vr'un cântec blând azi nu mai pot ca să ascult!...

Căci de ce mi-ași răsvrăti simțirea când stinsă e pe veci iubirea? De ce mai m'ași chinui zadarnic într'un impuls de chin amarnic?....

În sborul vremei care trece, cum cade toamna frunzele de sus, așa uitarea voastră, a tuturor, va cădea de-acum pe mine!...

Zadarnic azi mai port în suflet un dor de farmecele voastre, de vremile apuse, de nopțile albastre!...

...Și astăzi dacă stau ce să mi-aduc aminte de vremile de altă dată, de ce a fost odată și astăzi nu mai este de cât pustiu pe drumul trist al vieții—zadarnic stau să

mai mi-aduc aminte de mine ca de un mort uitat de mult. Căci resimt un gol în inimă și minte și azi îmi pare totul o poveste!

N. VARONE

Cum schimbă ani!...

(urmare și fine)

Dar după atâtea ani, câte nu se schimbă!... Îi fu greu de recunoscut, nu numai strada dar și casa ce îi era așa de dragă, i se păru străină, căci începuse să se plece de greutatea anilor și de amorteala rece ce o apăsa.

Ruinile din curte, influențaseră chiar asupra naturii, căci copacii falnicii ospitalieri sub care se adăpostiseră atâtea nopți de vară erau de un verde-galben.

Totuși cu calmul, momentelor decepționate, putu să pășească pragul, pentru a fi coprins de o mirare, ce n'ar putea să o descrie însuși condeiful celui mai maestru artist, căci totul înăuntru era înghețat și șubred.

— Dorese a ști, dacă Domnișóra N.... locuște încă în această casă?

Un răspuns timid, îi afirmă cele ce vroia să afle.

Poate că nici o lovitură de trăsnet, nu l'ar fi redat așa de năucit ca să nu pôta să dea nici un înțeles cuvintelor lui, nici chiar în cele cîine minute ce a stat.

Se poate că șapte ani de o așteptare continuă, să schimbe într'atât, în cât să nu-î treacă nici prin gând, că aceia ce i s'a infățîșat, era însăși ființa adorată a portretului ce căuta?

El oare, de ce e mai tînăr și mai frumos, ca mai înainte, nu e tot,

după aceeași anî de separațiune?

Ea a surîs, la surprinderea persoanei necunoscute ce i s'a prezentat, dar sub acel surîs se ascundea agonia vieții sale.

Oftările și așteptările dureroase, nu au lăsat nici o frăgezime pe fața tinerei fete.

El nu a recunoscut-o și nici n'a voit să creadă cele ce i se spuneau, căci el nu iubea pe acea sbârțită, dar încă cu inima curată și sinceră, el căuta pe iubita de 20 ani al cărui portret l'avea zălog.

Un portret ce i se dase atunci, când fericită de anî și de iubire, era așa de frumoasă, că de dragă ce-și era sie-și se admira în oglindă ore întregi.....

* * *

..... O lume de gânduri, îi trece prin sufletu-î sbuciumat.

Par'că e întepenită gura, ar vrea să-l revadă, dar nu să-l uite.

Mereu iese în curte, i se pare că acel tînăr apărut odată, va mai reveni, întră însă amărită înăuntru ferindu-se ca vre-un bulgăr de cărămidă din zidurile casei să nu o isbească în tîmple.

Și copleșită de tristețe, căci i se desprinde un vîl ce acopere frumoasele ei visuri, se așează la masă, scriind încă fidelă dragostei din copilărie.

Ani suferinzi au îmbătranit-o înainte de timp, zidurile casei sunt gata să se prăbușească, buruienile au înbîșit curtea, totul a luat un aspect sălbatic.

De toți e străină, numai calea bisericeii o mai cunoște, numai rugăciunea preotului mai vibrează strunele amortite ale sufletului ei.

Natura 'și urmează mersul ei firesc.

Raze de primă-vară dulcea se coboară printre oameni, încălzind sufletele tuturor, până și ei îi mai trimete, încă o licărire de speranță.

Ecaterina Dimonie

Salonic, Mai 1904

Alimentarea cu apă a stației de cale ferată Strehaia

sau

Descoperirea sursei de apă artesiană din Valea Slatinic

de

Inginer **OPRAN POTARCA**

Se știe, că apa este unul dintre elementele cele mai principale din natură pentru întreținerea vieții animalelor, plantelor și diverselor industrii, pe cari speculația, omenească le-a născocit spre o mai lesnicioasă satisfacere a necesităților de traiu.

Element de întreținerea vieții e un regenerator al organismelor vii, ajutând dezvoltării lor în timp.

Acum 1300 ani, filosoful Thales o numea :

Principiul tuturor lucrurilor ; ceva mai târziu, omul de știință, naturalistul distins, Pliniu bătrânul zicea despre apă : O bine-facere a apei sunt toate proprietățile pământului ; chiar poetul Pindar i-a glorificat puterea prin următorul adagiu : *Apa-i tot ce-i mai mare în natură.*

În adevăr apa a constituit tot-deauna pentru eugetători un obiect de meditații asidue, atractive și utile.

În atmosferă, pe suprafața și în interiorul pământului, pretutindeni își întinde stăpânirea.

În chestiunea specială ce ne preocupă vom avea în vedere apa subterană, adică aceea, care înălțată sub formă de aburi, a fost retrimisă pământului sub formă lichidă, îndeplinindu'și ast-fel ciclul nesfârșibil, la care-i supusă în diversele ei stări.

Sub formă pură de H_2O nu o putem afla de cât în laboratoare de chimie. În marele laborator al naturii în stare teoretică, cu abur, parcurgând atmosfera, se încăcă de gaze, recade apoi pe pământ în stare lichidă, și, pătrunzând în sânul său, vine în contact cu diferite substanțe minerale asupra cărora exercită marea sa putere disolvantă ; ia din substanța acestor corpuri în masa sa și ast-fel devine mai mult ori mai puțin aptă necesităților domestice ori industriale după natura materiilor străine cu cari se încăcă sau le ia în soluție.

În exploatarea căilor ferate, la noi mai ales, chestiunea apelor de alimentare pentru trebuințele domestice ale personalului de serviciu, cum și pentru alimentarea mașinilor trenurilor impune ca :

1) Apa să fie în cantitate suficientă pentru îndestularea personalului, dar mai ales a mașinelor trenurilor, în timpul cel mai scurt posibil, dând traficului, prin câștigul în timp, posibilitatea recoltării unui câștig în bani.

2) Apa să fie potabilă, adică ușor apropiabilă trebuințelor culinare și domestice în genere, și neincăcată cu săruri incrustante, cari atacă țevile și cazanele locomotivelor trenurilor. provocându-le uzura, impunând înlocuirea-le timpurie și constituind ast-fel un plus de cheltueli, ce alt-fel s'ar evita.

Ca să satisfacă primei condițiuni trebuie să se găsească o sursă abundentă și durabilă, iar pentru a satisfacă celei a doua, trebuie, dacă nu-i de riu, sursa găsită să fie subterană, în primul rând, adică neexpusă a veni în contact cu apele ce ar cădea la suprafața terenului și cari, impurificate cu materii organice luate în suspensie s'ar filtra prin stratele inferioare suprafeței—in al doilea rând să se prindă apa dintr'un strat filtrant (exceptându-se cazul apei de munte, de unde se pot capta izvoare, fără strat filtrant în punctul de luare), care să fi putut a-i reține o mare parte dintre materiile străine, cu cari s'ar fi încăcat în trecerea prin stratele străbătute ale terenurilor cu cari ar fi venit în contact, dând'o ast-fel filtrată alimentării și asiburând filtrațiul, în timp, înainte de a fi luată.

Alimentarea stațiilor cu apă pentru

satisfacerea morilor serviciului de tracțiune al căilor noastre ferate, prin înmulțirea numărului trenurilor, ce pe o accasi porțiune de linie traficul a reclamat în urma avântului său de dezvoltare mereu sporind, constituie azi probleme permanente de rezolvat de către inginerii în îndatoririle cărora cad.

Studiarea surselor de captare pentru sporirea debitului și mijloacelor de aducere în stațiuni (când nu se găsește chiar în stațiuni) sunt primele cuvinte ale problemei.

De mult timp Stația Strehaia suferea de apă, precum sunt încă o mulțime alte stațiuni de pe întreaga întindere a rețelei noastre de căi ferate.

Aceasta se datorește, pe de o parte virstei încă tinere a căilor ferate la noi, unde expansiunea le-i de actualitate; iar pe de alta puținului interes și poate cunoștințelor și aptitudinilor insuficiente ale celor ce-au fost însărcinați a studia asemenea chestiuni în timp, căci, pe lângă cunoștințe geologice și chimice, se cere un spirit observator și inventiv puternic, care se înlesnească cercetările și să se conducă cu ușurință după indicațiunile ce i-le presintă circumstanțele locale în fiecare caz.

Apele de riu sunt în genere cele mai bune pentru alimentare, când debitul cerut ar putea fi dat în permanentă, adică n'ar fi expuse în anume anotimpuri să sece și când aducerea lor în stațiuni ar fi posibilă (Precum s'a făcut alimentarea stației Filași din riul Jiu).

Rituri nu se găsește însă de cât foarte rar în apropierea stațiilor de rețea pentru alimentarea mașinilor trenurilor și în asemenea cazuri trebuie să se recurgă la apa de izvor, însă luată din strate subterane.

Negreșit cel mai lesnicios mijloc ar fi să se poată lua dintr'un puț situat în stație, căci ar realiza și o mare economie.

Când nu se găsește în stație o apă bună, atunci se caută prin vecinătate.

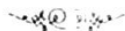
Așa se presintă cazul din Stația Strehaia. Preocuparea alimentării acestei stațiuni a dat mult de muncă serviciilor de întreținere și tracțiune ale căilor ferate de pe crâmpeliul din rețeaua Craiova-Turnu-Severin, dar rezultatele au fost din ce în ce mai precare.

S'a creat un puț în Stație și s'a prins cu el un strat aquifer subteran, însă dând un debit insuficient alimentării stației.

S'a crezut că lăsându-se zidăria mai jos și adâncindu-se ast-fel interiorul se va capta o mai mare cantitate de apă însă această lucrare a condus la inconvenientul că fundul zidăriei s'a scoborât sub primul strat aquifer și fixându-se pe un strat de teren impermeabil s'a interceptat comunicarea fundului puțului cu stratul aquifer. S'a redus ast-fel debitul numai la ceea-ce, prin barboanele practicate în zidăria puțului spre basă, putea fi trimisă, din stratul aquifer inconjurator, în puț.

Cantitativ s'a redus debitul la 15 metri cubi în 24 ore, cantitate cu totul insuficientă pentru alimentarea Stației Strehaia la începerea studiului nostru și poate chiar până în momentul de față să se mențină așa. Insuficiența cantității de apă împiedică în această stațiune o mulțime de combinațiuni în mersul trenurilor, combinațiuni cari ar înlesni traficul pe linia Craiova-Turnu Severin.

Potarca
Ploesti

Istoria Aminciului¹⁾

(urmare)

Așa este următoarea scrisoare lui Ali-Pașa :

Vezir Aly-Pașa

Orisnos ti Ipsilotatu,

Vezir Aly-Pașa,

Ordin al Exceienței,

Prosti sena Gadelo Ke Tegu Bercu, vlepontas tu buiurdim amesos na travisca-te ta provata sas apo ton topon ton Amilioticon Ke Dokimui opu ola ena, tu to placosate zorelin ke den chem

Către tine Gadelo și Tegu Bercu, văzând ordinul meu îndată să teageți oile voastre din locul din Kiare și Dochieni, cari tot mereu ați ocupat cu zorla și n'au unde să rămăie animalele

¹⁾ În luna Mai, lipsind Directul Revistei noastre din Constanța, s'a strecurat o eroare în articolul atât de interesant al O-ului V. Diamandi profesor la Salonic.

Să se citească dar începând de la rîndul 15 pag. 64 No. 4 din Ovidiu.

...și ca să și răsbune, asasinară pe Deliani" etc. eliminându-se rîndul ce din eroare s'a strecurat între asasinară și Deliani. Red.

pu na stathun ta pragmata. Ke si Delighiani aparecuses to prostaghimu. O Gadelos ke o. T. Precios na tis dioxite ta provata apoton topon ton Amilioticon ke na mu dosete haberi emena oti anisos ke kamete deoforileca giuvapi den mu dinite

Ex apofaseos.

1816 Martia, 2 Ianina

Altă scrisóre este ast-fel :

Muktar Paşa,

Apoton Ipsilotaton pros esas proisti ke lipi raides apo Dervestista aea den sas grafo munaha na travixate heri apoton topon tu Monastiriu apoton kokino Lithari, apoto Potami keparan na mi rihtite oti giuvapi den mu didite, acoma che opos ehi spirista sinora tu Monastiriu va plirisi to fetino imora ke dito exis na mi meta

Karistisi canenas ati ton fidi tontroghi. Ke isis cata Kerun subasides Dervendistani na came te cathos prostazoati au mu metaclafiti o Gumenos thana stilo autrophon mu isto Monastiri ke giuvapi den mu dinite me ta Kefalia sas exapofaseos.

Ke isi Delighiani na dialexis enancalon ipitropon is tu Monastiri na dosi pastricon logariasmon ton cathehvonto buciurdium na stekete is to Mo-

Si tu Delyani ai nesocotit ordinul meu. Gadela si T. Precios sa-i goniți oile din locul din Keare, si sa-mi dati de scire, caci daca veti face alt-fel nu-mi dati giueape.

S'a hotarât.

1816 Martie 29, Ianina

Altă scrisóre este ast-fel :

Muktar Paşa,

Din partea Excelenței către voi notabili și celelalte raiale din Dervedişta, altă nu vă scriu, numai să trageți mâna din locul Monastirei, de la Piatra Roșie, și nu vă aruncați, căci nu-mi dați giueape, încă cine a semănat la hotarele Monastirei să plătească zecimela anulăi curent (imora) și de acum înainte să nu se atingă nimeni, căci îl va mânca șarpele. Și voi după timp subasides Derventisteanis să faceți cum ordin, căci dacă mi se va plânge Gumenul o să trimit omul meu la Monastire și nu-mi dați Giueape cu capetele vóstre. S'a hotarît.

Și tu Delyani să alegi un bun epitrop la Monastire să dea emată socoteală în fie-care an. Ordinul meu să stea la Monastire negreșit și câte țarine din Kea-

nastiri horis ala acana ke osa hora fia ameliotica ine is ton topon tu Monastiriu na ta sperun anilote.

1817, Iunie 23 Ianina

re sunt în terenurile Monastirei să le semene Kerisioți.

1817, Iunie 23, Ianina

Altă scrisóre este scrisă ast-fel :

Vezir Aly-Paşa,

Orismos Ipsilotate

Sti sas Proisti Amilides, Mitris, Caciaki ke Papa Hristu ke ispilifi Amilotes vlepondes to beirdium na tus dosete to niki oputus chete pari horis kanum tipotes oti cailis de ghenoste.

Exapofaseos.

1819, Noemvriu 15, Berat

Vizir Ali-Paşa,

Ordin al Excelenței,

Către voi notabili Keresioți, Mitru, Caciaki și P'apa-Hristu și cei-l'alți Keresioți văzând ordinul meu să le dați arenda ce le-ați luat fără să piardă nimic că nu (cailis de ghenuste)

S'a hotarât.

1819 Noembrie 15 Berat

După nimicirea armatolazilor Amincei de la 1830—1836 obținură dreptul ca să-și alegă ei un căpitan pentru paza locului în capul a 40 de inși dându-i 40 piaștri lunar și fiind-că cu timpul acești căpitani comiseră hoții prin împrejurimi perdură și acest drept și în locul acestor Căpitani s'a numit Derven-aga ture.

Amineciul de atâtea ori a scăpat ca prin vîrfurile acului ca să devie prada bandiților sau revoluționarilor.

Salonique

(va urma)

V. Diamandi

CUGETARI

(DESPRE AMOR)

Amorul e ca un copil pe care trebuie să-l conduci ca să nu se piardă.

Georges Rodenbach

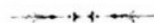
Amorul nu e nimic fără sentiment și sentimentul e și mai puțin lueru fără amor.

Pierre Lati

Rățiunea nu e de cât ultima sorginte a amorului. Amorul e o religie care nu cade.

Paul Perret

Culese și tradusa de M. A. Renart

SIMICEL

În seara zilei de 24 August am asistat la concertul de mandolină dat de d-l Simicel în sala «Elpis» din Constanța.

Lume—ca de obicei la producțiunile artistice românești—puțină, căci acei cu dare de mână localnici și sezoniști, cu nevestele și cu d-rele lor foarte caste, aplaudau în acest timp pe Madamele și Mademoizellele de la Cafée Terrase cari păreau mai bine dresate în a-și ridica cât mai sus picioarele... garnisind la fie-care 2 minute cheta acestor pseudo-artiste de cât să simtă necesitatea sufletească de a asista la concertul unui talent român.

Da, Simicel, deși ca vârstă e numai la al 26-lea an, totuși în ce privește arta, l'am putea

compara cu un înțelept din alte vremuri, îndrăgostit până la fanatism de mandolina lui, ce devine insuflețită în mâinile sale, exprimând întreaga gamă a sentimentelor omenești—atunci când o ține strânsă la peptu-i ca pe o comoară, ca pe un ideal.

Numai așa se explică ușor de ce Simicel

a avut parte de aplauzele cele mai entusiaste când el însuși era lipsit de prețiosul concurs al D-nei D'Asty, și singur a trebuit să întrețină publicul timp de 2 ore; totuși artistul a avut puterea să-și ție auditorul sub farmecul cântărei din mandolină într'o continuă încordare, să-l

urmărească pasionat în toate bucățile ce s'a reprodus, și când a avut norocul să asculte o bucată națională fie sârbă, fie horă, să salte de pe scaun fără voia lui.

Aci e secretul artei de a te face să-ți uiți de eul tău, să te smulgă, să te fure într'o lume pe care n'ai mai cunoscut-o și pe acest secret e stăpân Simicel.

Studiile și le-a făcut în Italia și e unul din artiștii noștri cari a vizitat cele mai principale centre din Europa.

Din Petersburg—m'am dus la Tomse punctul cel mai frîguros al Imperiului moscovit și pe când toți indigeni se purtau cu căciuli enorme pe cap - eu singurul purtam pălărie, căci părul meu mă apăra mai bine în contra frigului—îmi spunea artistul.

Pentru săptămâna viitoare și a anunțat al 2-lea concert la Casinul Comunal.

SIMICEL

Suntem curioși să știm pe cine va preferi publicul : cafeul-chantante cu Made-moiselele lui palide și supte sau pe artistul român Simicel. O sârmăne artist, aveai dreptate să te pronunți atât de defavorabil țării tale și să zici că în curând ai să-ți perzi urma departe în țări străine : unde a dus mută iapa și surdu roata, zicătoare românească pe care am surprins-o în gura ta, atunci când ne-am despărțit în seara priaului tău concert-

Petru Vulcan

ȚIGANUL ȘI DUMNEZEU

(ANECDOTĂ)

*Cred că știți și Dumneavoastră
Tot așa cum știu și eu,
Că în noaptea bobotezei
Poți să vezi pe Dumnezeu.
Și minune și mai mare
E, că ori și ce vei cere,
Îți dă chiar atunci pe dată :
Noroc, minte sau avere.
Tot cam ast-fel auzise
Șua țigan, să-i zicem Stanciu,
Ce și-a pus în gând să ceară
Un căluț pentru al său Danciu.
Dir nu știu prin ce nălămplare,
Un român a auzit,
De-ăst plan, pe care cioara
In secret l-a fost urzit.
Și în noaptea bobotezei
Veni omu pe furis,
Și sui bătu-l-ar vina
Toemai sus p'acoperiș.
Cătra cum eși afară,
Și căta în sus mereu,
De român dădu cu ochii
Și crezu că-i Dumnezeu.
Atunci, fără-a perde vremea,
De-armăsar-u-i l-a rugat,
Iar românul de pe casă
Un cotoi i-a aruncat.*

*Cum ajunge jos cotoiul,
O porni în fugă mare,
De credeai că nu e măfă
Ci o altă arătare.
Iar țiganul, privind urma,
Ce rămase pe zăpadă,
Se tot miuna ca prostul
Ne-putând par-că să creadă
Și apoi târziu în colo,
Deșteptat din aiurare,
Prinse a grăi țiganul
Cu destulă supărare :
—Dumnezeleo, Dumnezeleo,
Ditolos moreo bengos,
Cin'te puse sfântulețe
Să'mi dai cal așa fricos.
Și ce nu băgași de seamă,
De n'ai gust de tevatură,
Căci eu danciul mi se pare
Nu venea el la măsură.
De ești un sfânt cum-se-cade,
Prinde p'ăla d'a fugit,
Și'ti mai dau ceva cotoare 1)
Să'mi dai altul potrivit...*

Constanța

Al. Raulescu

GÂNDURI RĂZLEȚE

Se zice în genere că invidia e un defect foarte respingător, sunt cazuri însă când ași putea-o crede o calitate. E oare hazardat a spune că e o eroare de rațiune de-a disprețui pe un invidios ? căci invidia naște adesea ambițiuni mari. Că este și vițioasă,—poate, dar acolo unde nu-i vițiu nu poate fi virtute, după cum nu poate fi lumină dacă nu-i întuneric.

—«Le roi est mort, vive le roi!»—Iată o zicătoare ce nu se poate aplica egoiștilor : sentimentele lor nu-și schimbă nici-odată fondul lor primitiv ; ei nu mor de cât o singură dată : când mor pentru tot-d'a-una.

— Inima omului e ca un bazar universal : de toate găsești într'insul și cu ori-ce preț, dar un singur lucru nu : *exact* aceea ce cauți.

— Puterea prieteniei nu se măsoară nici cu judecata, nici cu inima, ci cu înțâmplarea. Un moment oare-care, nevoit, necalculat, clarifică temeinicia ei.

— Unii oameni numesc minciuna *diplomație*, pentru că concep minciuna ca o subtilitate necesară în traiul zilnic al omului. Dar diplomația cere aparențe de infailibilitate și o cantitate însemnată de supape de siguranță, cari să evite contradicții flagrante și să salveze ori-ce situații. Or diplomația mincinoșilor n'are mai nici-odată acest caracter și în acest caz ea se cheamă *minciună*, iar diplomați nu se numesc—vai!—de săt mincinoși.

— Cel ce râde din prostie—e scuzabil, dar nu-i scuzabilă prostia lui, căci prostia nu-i un defect natural de cât la idioți : de-ți cunoști defectul fi rezervat, dacă găsești alt remediu.

— Cel care pretinde că *nu-i capabil* de egoism, e un impostor ; cel care recunoscându-i forța, *ține* să i se desrobească, e un om superior ; *ideal* e numai cel care, privindu-l ca o necesitate, știe *să-l conducă* după o cugetare pură

— Perfecțiunea nu va fi atinsă nici odată pentru două motive capitale : întâiul, pentru că ea e așezată în niște regiuni prea superioare și la înălțimi prea mari, iar omul nu se ureă nici-odată, acolo căci riscă să moară din lipsă de aer ; al doilea, pentru că ea e contrarie naturii noastre intime, care prin constituția ei morală și fizică nu poate depăși limitele banalului și josniciei.

— Atunci sânt spiritele mari, când în

cercul lor intră toate judecățile spiritelor mici.

— Fineța de gândire nu te scapă de greșeli, căci tot ce e prea fin are deja în sine, prin însăși firea lucrului, elemente false. Fiind prea mult lustru, e ceva forțat, deci ești în extreme și în acest caz înseamnă vădit că ai pornit pe panta exagerărilor.

— Fiind odată la o biserică protestantă din Paris o puritană fanatică veni să-mi facă propagandă religioasă. Ii făcui câte-va obiecțiuni destul de bine fondate Ea ripostă : «il faut eroire, il ne faut pas raisonner !»—«crede și nu cerceta!»—vechinicul cuvânt. Atunci am înțeles : religiuinea n'aparține judecăței, ci credinței, dar credința nu poate fi de cât pentru copii, pentru oameni maturi fiind convingerile. De ce totuși omenirea întreagă o adoră ? Răspunsul...

— A fi spiritual nu-i greu, numai să nu te afli într'o societate unde a fi spiritual e sinonim cu a fi sublim.

— Nu disprețui pe cel ce se laudă pe sine, căci pedeapsa și-o dă singur. Cunoscându-și valoarea reală, se laudă sperând că ne va induce în eroare.

— Omul, care se simte josnic, caută să-și acopere defectul printr'un exces de trufie. Extrema în care cade îi arată adevăratul caracter.

— Ce-i idealul?... Michel Angelo, după ce a terminat statuia lui Moise, văzînd-o înaintea lui întocmai așa cum tradiția îi redă imaginea : cu fruntea largă și plină, expresiunea ochilor, a feței vie, puternică, divină, rămase în extaz și avu iluzia că e plină de viață, că-i zâmbește, că stă gata să-i vorbească. Atunci, isbind-o în neștire cu ciocanul (statuia poartă și acum urma loviturii) îi strigă : «Ci vorbește !... Acesta-i idealul.

— O singură parte frumoasă, au femeile: siretenia lor. De le-ar lipsi noi le-am considera cu mai puțină atențiune.

— Consideră femeia ca o floare pe care o poți zmulge ori când și după voe, dar fi delicat cu ea ca să nu se veștejească și să nu te... înțepe cu spinii ce-i stau pe de lături.

— Să nu-ți inchipui nici-odată că femeia poate iubi într'adevăr. Pasiunea ei — dacă o are — e dorința inconștientă de a subjuga pe bărbat pentru a se răzbuna asupra-i de robia ei ereditară.

— Nu întot-d'a-una e vinovat bărbatul că înșeală femeile. De ce se încearcă ele prin toate rafineriile posibile să-l seducă și să-l orbească?

— Aparența ne învață în tot-d'a-una un adevăr: că *nici-odată* ea nu-i realitatea. Lucrul e simplu, dar noi nu-l înțelegem în tot-d'a-una.

— Numai acei preoți sânt conștiințioși, cari spun poporului: «Ajută-te și Dumnezeu te va ajuta!»

— Plăcerile vieții mi-se par în disproporție cu mulțumirile ce gustă acei ce le practică, de oare-ce totalul acelor mulțumiri e mult mai mare de cât produsul real și logic al plăcerilor. E probabil că oamenii, ca în tot-d'a-una, stupizi, măresc voluntar raza mulțumirilor, ca să-și satisfacă necesitatea de-a se amăgi vecinic. Că la urmă ajung să creadă că într'adevăr au gustat mulțumiri mari, nu-i de loc extra-ordinar.

— O fată urâtă e ca un diamant în stare brută.

— Tigru are un chip înțelept: sânt mulți înțelepți de aceștia în lume.

— Îngâmfatul e ca o răsură: parecă ar fi trandafir, dar e răsură.

— Desființați bisericile și preoții și vom avea cea mai înaltă și morală religiuine: cultul omului «pentru om».

Iulian Siniol

ACADEMIA ROMÂNĂ

Regule ortografice

Academia Română, reconstituită și înălțată, prin legea de la 1879, la situațiunea de Institut Național, a reluat, în anii 1880 și 1881, discuțiunile ortografice, a părăsit ortografia etimologică latinizatoare și a stabilit un nou fel de ortografie mult mai ușoară. În locul etimologismului latinizator s'au pus regule de scriere restrânsă în marginile *etimologismului* român. Astfel s'a făcut un mare pas spre unificarea scrierii în toate țările românești.

La 1895 s'au discutat din nou și s'au schimbat unele puncte din ortografia primită la 1880 - 1881, dar principiul a rămas același.

Publicul, scriitorii și învățătorii de toate gradele, în marea lor majoritate, nu au fost pe deplin mulțumiți nici cu acest fel de scriere, și întrebunțau unii și cereau alții o scriere mai simplă, mai ușoară, întemeiată pe principiul fonetic.

În 1904, Academia, dând ascultare acestor dorințe, a făcut un nou și mare pas în dezvoltarea scrierii literare a limbii românești: a părăsit cu totul principiul etimologic și a primit *scrierea* în general întrebunțată în Regat *intemeiată pe principiul fonetic: de a scrie sunetele vorbirii prin litere adaptate ficcăruia*, fără a se țineă samă, dacă sunetul care se scrie derivă dintr'altul schimbat din cauze fonetice.

În paginile următoare se arată mai întâiu regulele stabilite astfel pentru scrierea românească, apoi se dă un dic-

ționar ortografic, în care s'au adunat mai ales cuvinte asupra scrierii cărora ar putea fi îndoeală.

I.—In scrierea limbii românești se întrebuințează următoarele 27 de litere :

Pentru *Vocale* 8 : **a, e, i, o, u, ă, â și î.**

Numai în nume proprii străine se întrebuințează și *y, ö, ü* etc. : Stanley, Römerbad, Würzburg.

Pentru *Consonante* 19 : **b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, x, z.**

Numai în nume proprii și în cuvinte străine se întrebuințează literele și grupurile :

K, qu, ph, th, w : Kant, kalium, Quintilian, Aquitania, Philippsburg, Thionville, Thurgau, Wagner, White, Wiesbaden.

Nu se scrie : Mihalake, Sake, Take, equație, ci Mihalache, Sache, Tache, ecuație sau ecuație.

Se scrie însă : kilogram, kilometru.

Numele proprii de familie române își pot păstra ortografia lor : Kogălniceanu : Kretzulescu, Kalinderu, Quintescu.

II.—In regulă generală fie-care literă reprezintă în scriere un anumit sunet al vorbirii, se scrie printr'una și aceeași literă.

In practică sunt însă câteva abateri de la acest principiu general al scrierii :

a) literele *â* și *î* însemnează amândouă același sunet,

b) literele *e* și *g* reprezintă amândouă câte două sunete deosebite,

c) litera *x* reprezintă o grupă de două sunete.

III. Literele enumerate mai sus reprezintă sunetele cuvintelor precum urmează :

Vocale.

a : ața, amar, ară, mare, țară, buna, știă, adună, vedeă, auziă.

e : cere, merge, ceteste, vede, verde, șade.

==Diftongul **ea** se scrie *ea* (nu *é*) : ceară ceapă, să dea, să crează, neagră, dreaptă.

==Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului vorbelor în *-e* și *-eă* (a bate, a vedeă) se scrie cu *-eă* la sing. și cu *-eau* la plur. : el vedeă, ei tăceau, el băteă, ei mergeau.

i : inimă, pitic, negri, afli, dormi, turti.

= Se scrie *i* (nu *î*) și când se pronunță semison (*i* consoană), aflându-se înainte sau după vocală și formând diftong cu dânsa ; asemenea și la sfârșitul cuvintelor după vocală sau după consonantă :

iară, iarnă, iarbă, roib, șoim, iertare, doină, aibă, uitare, uimire, piept, fier ; i-am luat

noi, boi, doi, cei ;

bunî, norî, mergî, frați, dreptî, fi, fii, copiii, vezi-i, bate-i.

= Spre deosebire, acolo unde *i* final este întreg și intonat, se însemnează cu accentul grav (˘) : a auzî, a lovî, a dormî (vezi mai jos No. V.)

==Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului vorbelor terminate la infinitiv în *-i* și *-î* (a sări, a coborî) se scrie cu *-iă* la sing. și cu *iau* la plur. : el săriă, ei dormiău.

o : om, orb, Oprea, popor, noroc, soc, somn, soro, o casă, spune-o, am dat-o.

==Diftongul **oa** se scrie *oa* (nu *ó*) : poamă, moară, doarme, moarte, oameni, toacă, toarce, cunoaște.

u : unu, ura, unsă, ușă, nume, bun, sună, negru, umpla, umplă, tăcū, făcū.

= Se scrie *u* (nu *ū*) și când se află înainte sau după altă vocală pronunțat semison și făcând diftong cu ea :

ou, nou, bou, sau, său, fiu, teiu, altoiu, zăvoiu, vioiu, nueaua, nouă.

ă : sărăcie, mărunț, bățut, bunățate, învăț, adevăr, tău, său, supărare, mă supăr, văd, împărat, rămas.

â—î : se scrie în două feluri :

a) Se scrie cu **â** în corpul cuvintelor : sânge, plânge, cântă, cât, atât, vânt, vânz,

vânzare, hatâr, mormânt, cuvânt, când, rând, sfânt,—toate formele verbale terminate cu -ând : cântând, văzând, făcând, mergând, urând (de la urare).

b) Se scrie cu *i* la începutul cuvintelor : în, înainte, încă, înger, încure, încerc, îndoit, înot, îl, îmi, îți, își, îi.

Se scrie asemenea cu *i* :

1. In cuvintele compuse precum sunt : neîndurare, neîmpăcat, preîntimpinat.

2. In terminările flexionare ale verbelor terminate în -ri : a urî, coborî, hotărî tărî, urîm, coborîm, hotărîm, tărîm, urît, coborît, hotărît, tărît, urînd, coborînd, hotărînd, tărînd.

Note și Impresiuni

VAI ȘI DEALURI

Pământul era sătul de apă și piciorul se scufunda molatic în el. Și deși era iarnă în calendar, dar totuși primăvara plutea în aer. M'am nimerit tocmai atunci într'unul din frumoasele sate oltenești. Și dacă satul este frumos, toată splendoarea lui o împrumută dealurilor pitorești și văilor încântătoare, pe cari le colindam acum. Este natura, care îți apare pură în toată plasticitatea ei, așa cum nu o întâlnim nici chiar în maestrele pânze ale lui Grigorescu.

Motrul se repede în cascade pe o albie de lignit. Să mai adaog aerul de primăvară, care te face mai vesel, mai ușor, te face să pătrunzi natura și-ți dispune sufletul la dorința de a vedea nouă priveliști. La fie-care pas peisagiul își schimbă aspectul și din ori-ce parte ar fi privit este tot așa de plăcut pe cât prezintă o față cu totul nouă. Miar trebui două zeci de zile să mă satur numai de împrejurimile acestui sat și încă de cinci ori pe atât să colind văile mai în-

te, cari la fie-care cot îți descoper nouă frumuseți.

Satul acesta este un post depărtat, pe care încă civilizația nu l'a ajuns în plinătatea ei și în care mai trăește încă măreția timpilor ce trec, ce au trecut deja. O, când dealurile astea sălbatice vor face bogăția țării, când se vor legăna pe ele lanuri dense și regulate de grâne, ce plictisitoare ne-ar apare marea de aur în legănarea ei! Este atâta afinitate între frumusețea desăvârșită și între locurile rustice, în cât vreo dată ne vom uita cu oroare la contururile regulate, ce le vor prezinta toate lucrurile, contururi de civilizație.

Mergi pe drum și când o colină vecină cu șoseaua îți acoperă vederea înainte, grăbești pasul cu o curiozitate veselă, fericită, ca să vezi mai repede, să te adapi cu o nouă priveliște. Apariția ei bruscă îți procură o dulce tresărire. O, dacă s'ar putea descrie sentimentele artistice, admirația, idolatria în căutarea acestui frumos, în care la fie-care pas inima îți bate pentru ceea-ce vei vedea și treci cu regretul vederilor ce le-ai parcurs! Îți pare așa de rău, când te întorești seara acasă, că n'ai putut sorbi nimic cu sufletul din aceste tablouri, ca să le aduci cu tine. Te simți în odae așa de singur și așa de sărac în admirații !..

17 Februarie. Strohaia-Mehedinji

Gh. Popescu-Turnu

Povestea Fericirii

În țara binelui—țară foarte curioasă, prin faptul că de unii e aproape și de alții prea departe—trăia odată o femeie de neam, numită Fericirea. Această femeie avea 5 fetițe. Sănătatea era cea mai mare și Speranța, cea mai mică. Mai mare de cât Speranța era Frumusețea

mai mică de cât Sănătatea era Înțelepciunea; iar Bogăția era mijlocie între ele.

Fericirea era vestită în lung și în lat prin țara unde ședea și prin țările vecine, ca cea mai cuminte și cea mai bună femeie din lume. Toți o doreau, toți căutau s'o întâlnească, s'o găsduiască și s'o cinstească; atât era de iubită și așa de mulți prieteni îi făcuse numele ei cel bun.

Și ea nu ocolea pe nimeni; se ducea bucuroasă pe la ori-cine o chema, numai să fi fost om cum se cade fără vicleșug și fără artag față cu lumea. Iar dacă vre-odată se ducea și pe la oamenii răi și necinstiți, apoi nu ședea mult. Și avea mare dreptate pentru asta, fiind-că numele cel bun al ori-cui nu se poate împăci cu nimeni de cum a sta multă vreme alături cu numele înjosit al oamenilor ce petrec în rele.

Fericirea nu se mândrea de laudele pe care i le aduceau oamenii, cu toate că avea cu ce să se mândrească, de oare-ce viața ei era senină și casa ei cinstită. Dar cea mai mare mândrie ar fi putut s'o aibă pentru fetițele ei, căci ea dansele nu se mai găseau. Și drept e că aveau și cui sămăna.

Mama lor, femeie înțeleaptă, știuse că cea mai mare mândrie pentru părinți este să aibă copii buni și de aceia își dăduse cu toată osteneala pentru a face din ele adevărați îngeri.

Și îngeri erau!

Nu numai că erau frumoase, nu numai că erau înțelepte și înzestrate cu toate darurile, dar meritul cel mare le era bunătatea lor nemărginită, mila și iubirea.

Fetițele se măriseră și mama lor avea să le scoată în lume, mai întâi împreună cu dansa și apoi să le trimeată și singure, ca să vadă și ele lumea și s'o cunoască. Pentru aceasta le da tot felul de învățături și sfaturi, căci vezi, ele nu eșiseră din casă și nu știau cum e pe afară. Nu cunoșteau pe oameni de cât numai

din cât îi văzuseră trecând pe lângă curtea lor.

Odată, după ce se întorsese din o călătorie, Fericirea chemă pe fetițele ei și le zise:

«Dragile mami! Veniți să vă dau învățături, căci a sosit timpul să mergem prin lume.

Văd că sunteți foarte bucuroase de yestea ce v'aduce; dar eu vă sfătuiesc să nu vă bucurați de pe acum prea mult, ca să nu vi se schimbe bucuria în supărare și plăcerea să nu vă fie amăgire. Poate că lumea n'are să vi se pară destul de bună, poate că nu vă vor primi pe toate cu bucurie, totuși eu vă sfătuiesc să mergeți pe la toți oamenii și veți rămâne mai mult la cei care se vor purta mai bine cu voi și vă vor da mai mare îngrijire. Nu ocoliți pe nimeni, ca să nu se mândrească cei ce v'ar dori și nu v'ar căpăta. Dar nu stați multă vreme la cei ce se vor purta necuviincios cu voi și vă vor trata rău!

Voi sunteți bune și răbdătoare, de aceea să răbdați mult, să încercați a îndrepta pe cei răi și a face demni pe cei nedemni de voi. Dar unde nu mai e îndreptare, de acolo să plecați!

Înțelegeți ce vă spun!

Eu vă voi urma pretutindeni; unde veți fi voi, eu nu voi lipsi!

Mai întâi te voi însoți pe tine *scumpa mea Sănătate!* Tu ești cea mai mare din ficele mele, pe tine te vor dori toți oamenii și acolo unde ție nu-ți va plăcea să stai, nici eu nu voi sta!

Mai apoi pe tine te voi urma, *buna mea Înțelepciune!* Cu tine mulți oameni se vor arăta nepăsători, dar tu nu te măhni pentru asta; eu am să te însoțesc și să te povățuiesc și *cei ce te vor iubi* pe tine mult, și eu îi voi iubi pe ei.

După aceasta voi veni cu tine, *plăcuta mea Bogăție,* și pe cei ce se vor purta bine cu tine și vor asculta sfatu-

rile tale, eu îi voi iubi și voi veni adese-ori să-i văd!

Te voi urmări și pe tine, *drăguțo Frumusețe!* Și tu îmi ești tot așa de scumpă și iubită ca și surorile tale mai mari și ca și sora ta mai mică, și nu rare ori am să vizitez pe cei ce te primesc și te îngrijesc pe tine!

Iar tu *mica mea Speranță!* Multă nădejde am că vei fi și tu bună ca suro-

rile tale mai mari! Pe tine încă nu te voi lăsa singură și gasdele tale încă le voi ispiți cu drag!

Și mai luați aminte un lucru!

Fie-care din voi să dea respectul și întâietatea surorilor mai mari, căci nu se cade a sta cel mic împotriva celui mare.

(va urma)

St. C. Păunescu-Bălănești-Olt

IOAN M. RIUREANU

In momentul când punem sub presă No. 7 al revistei Ovidiu primim trista veste că, Ion M. Riureanu, una din scumpele figuri ale neamului românesc, care a ilustrat istoria culturii noastre naționale, a trecut hotarele acestei vieți, în ziua de 25 August, în mijlocul scumpei sale familii din București.

Fost inspector general al învățământului primar din țară, fost Director al liceului și internatului Matei Basarab, numele ilustrului defunct e legat de marele nostru progres prin nemuritoarea sa operă Biblioteca de lectură pentru tinerimea română de ambe-sexe aprobată de Ministerul Cultelor și apărută în anul corent într'un superb volum, oferit în semn de iubire Directorului nostru pe care l'a iubit cu dragostea unui adevărat părinte.

Dânsul a adus partea sa de var și cărămidă la ridicarea templului literar al țării noastre prin publicarea de opere, cari au contribuit la formarea inimei, dezvoltarea spiritului și minții.

S'a despărțit de noi vesel, voios și plin de speranță de a ne revedea și acum vestea morței sale ne umple inima de jale și ne stoarce lacrimi sincere din ochi.

Numărul opt al lui Ovidiu îl vom dedica amintirii lui sfinte ilustrându-l cu portretul și biografia sa, rugând pe D-zeu să așeze marele său suflet în rândurile celor buni și drepecți din Impărăția sa.

REVISTA OVIDIU

nada D-lui Vulcan, grecii l'au tradus cu prozaicul *limonia* adică acru lămâi.... Ptiuha... mai bine n'ar mai fi tradus-o dacă nu sânt în stare.

Vasilîu a mai excelat în doina Oltului pe care a cântat-o cu multă simțire asemenea și în *Vorei murir* a fost minunat.

Lume puțină și la acest concert, însă aleasă printre care am remarcat prezența D-nei Zoe Stourdza și a D-nei Victoria Vlădescu-Olt.

Noutăți Literare

În cursul toamnei acesteia poeziile și proza gingașului nostru poet Nuși Tuliu vor apare în volum, sub îngrijirea D-lui Petru Vulcan și în editura D-lui A. I. Nițeanu cunoscutul și meritosul editor al mai multor opere de valoare din București.

Toți cetitorii noștri doritori de a avea opera lui Nuși Tuliu se pot adresa redacțiunii noastre, făcându-se cunoscut că volumul va costa 2 lei, în schimbul cărora se va deservi volumul franco la destinație.

Tot în editura D-lui Nițeanu a apărut *Decemțiciți-vă* (resboiul ruso-japonez) de contele Leo Tolstoi traducere de d. Alexandrescu-Dorna.

Recomandăm călduros cititorilor noștri această nouă operă de mare valoare mai cu seamă că prețul de 1 leu e convenabil pentru fie-care.

De vânzare la toate librăriile și la editor Str. Negru Vodă No. 21 București.

Majora Canamus volumul de poezii al colaboratorului nostru se găsește de vânzare la redacția noastră.

În schimbul a 2 lei se expediază franco *Armăna* (ediția II) roman de P. Vulcan. Asemenea se poate procura de la redacția noastră.

Bibliografia

A apărut No. 6 pe luna August din prețioasa «*Revistă Idealistă*» conținând următorul bogat sumar : A. C. Cuza : Alcoolismul și mizeria. F. O. Restier : Despădurire și decadentă. H. Bordeaux : Frica de viață. Dr. Tălășescu : Convențiunea sanitară internațională de la Paris.

De la căscioare : Ideal (nuvelă) I. G. Duca : Situația externă a Franței. Florian I. Becescu : Serisoare din Belgia.

Poezii de D-na de Reus, Bengliu, Lăzăreanu și Zamfirescu, M. G. Holban : viața în țară și în străinătate, buletin literar și bibliografic, cărți și reviste.

În numărul acesta remarcăm scrisoarea lui Florian Becescu, a cărei cetire ne-a sguduit. E cea mai grandioasă poemă a pesimismului sincer, din câte s'au scris în cel din urmă veac.

A apărut *Sănătatea* revistă bi-lunară ilustrată, Anul IV No. 12 cu un bogat și interesant sumar.

Abonamentul în țară 6 lei pe un an, 3 lei pe 6 luni. În străinătate 8 lei pe un an, 4 lei pe 6 luni. Ediția velină 12 lei pe an. Un număr 30 bani.

Luceafărul No. 14—16 pe 15 August conține o materie interesantă privitoare la progresul și moravurile Japoniei cu numeroase clișee.

Junimea literară No. 9 pe Septembrie din Cerpăuți conține asemenea articole admirabile și un necrolog asupra morței lui Colivescu Mitruța-Popescu.

No. 11 din *Lupta pentru viață* revistă literară și sociologică redactată de D-l N. A. Bogdan a apărut pe luna Septembrie cu ilustrații în text. Abon. 2 lei 50 bani pe an.

Drumul la Putna cu ocazia împlinirii a 400 ani de la moartea slăvitului Ștefan Cel Mare și sfânt Domn al Moldovei 1504—1904 de Constantin Cihan, Prețul 30 bani.

APEL

Toți abonații noștri din țară, județul și comuna Constanța sunt rugați cu insistență să ne achite abonamentul de 6 lei care se socotește din Martie 1904.

Rei de plată sau obraze necinstite :

Drăghici Secretarul primăriei Musurat.

Pr. Popescu de la Carol I.

Enciu Anghel Asarlâc.

Pr. Radu Balaban Pantelimon.

C. Rădoi funcționar Primărie.

(va urma)

Poșta Redacției

Rugăm pe toți colaboratorii noștri că în articolele D-lor să întrebuițeze exact noua ortografie a Academiei române pe care începem a o publica și în Ovidiu.

Lucrările trimise cu ortografia veche nu vor mai fi ținute în seamă și deci nu mai revenim asupra lor.

In editura Librăriei C. Sfetea București

A apărut :

CRESTOMATIE

pentru toți Românii

DE

GEORGE COȘBUC

Prețul 90 bani

